

Az EU gyorsreagálási képessége

Az Európai Parlament 2010. december 14-i ajánlása a Tanácshoz az EU gyorsreagálási képességének kialakításáról (2010/2096(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Lisszaboni Szerződés 196. cikkére, amely kimondja, hogy „az Unió ösztönzi a tagállamok közötti együttműködést a természeti vagy ember okozta katasztrófák megelőzését és az azokkal szembeni védekezést szolgáló rendszerek hatékonyságának javítása érdekében”, valamint hogy „az Unió tevékenységének célja a nemzetközi szintű polgári védelmi intézkedések koherenciájának előmozdítása”,
- tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés 214. cikkére, amely kimondja, hogy az Unió humanitárius segítségnyújtási intézkedései arra irányulnak, „hogy a harmadik országok lakosainak, akik természeti vagy ember okozta katasztrófák áldozataivá váltak, eseti támogatást, segítséget és védelmet nyújtsanak”, és hogy a műveletek során „tisztelőn kell tartani a nemzetközi jog elveit, a pártatlanság és a semlegesség követelményét, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmát”,
- tekintettel a 2007 decemberében az Európai Unió Tanácsa, az Európai Parlament és az Európai Bizottság elnökei által aláírt, a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzusra, valamint a konszenzus végrehajtása érdekében a Bizottság által 2008 májusában előterjesztett cselekvési tervre,
- tekintettel a Tanács 2007. decemberi következtetéseire, amelyben felkéri a Bizottságot, hogy a lehető legjobban használja ki a közösségi polgári védelmi mechanizmust, és erősítse tovább a tagállamok közötti együttműködést,
- tekintettel a katonaság és a polgári védelem rendelkezésére álló eszközöknek katasztrófa esetén történő felhasználásáról szóló, 2006. november 27-én felülvizsgált iránymutatásokra (az oslói iránymutatásokra),
- tekintettel a Bizottságnak a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez intézett, „Uniós stratégia a katasztrófakockázatok csökkentésének támogatására a fejlődő országokban” című, 2009. február 23-i közleményére,
- tekintettel a Bizottságnak az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett, „Az Unió katasztrófa-elhárítási képességének megerősítése” című, 2008 márciusi közleményére (COM(2008)0130) és az Európai Parlament 2008. június 19-i állásfoglalására az Unió katasztrófa-elhárítási képességének megerősítéséről¹,
- tekintettel Michael Barnier „Az európai polgári védelmi erő: europe aid” című, 2006. május 9-i jelentésére;

---

¹ HL C 286 E, 2009.11.27., 15.o.

- tekintettel az Európai Parlament 2010. február 10-i, a közelmúltban Haitin történt földrengésről szóló állásfoglalására¹,
  - tekintettel a természeti csapások és az ember okozta katasztrófák megelőzéséről szóló 2010. szeptember 21-i állásfoglalására,
  - tekintettel Anneli Jäätteenmäki, Charles Goerens, Louis Michel, Marielle De Sarnez és Frédérique Ries által 2010. március 23-án az ALDE képviselőcsoport nevében, az eljárási szabályzat 121. cikkének (1) bekezdésének megfelelően benyújtott, az EU gyorsreagálási képességének kialakításáról szóló ajánlásra irányuló javaslatra (B7-0228/2010),
  - tekintettel eljárási szabályzata 121. cikkének (3) bekezdésére,
  - tekintettel a Fejlesztési Bizottság jelentésére és a Külügyi Bizottság véleményére (A7-0332/2010),
- A. mivel világszerte egyre gyakoribbak a jelentős emberi, gazdasági és környezeti károkat okozó katasztrófák; mivel a világ több részén – főként az éghajlatváltozás hatásaként – egyre gyakrabban fordulnak elő ilyen válságok, amelyek hatása és kiterjedése is egyre nagyobb; és mivel az Európai Unió jelentős erőfeszítéseket tesz azért, hogy kezelje e válságokat,
- B. mivel az Európai Unió belüli és kívüli beavatkozások többszöröződtek és gyakoribbá váltak, és ezt tovább nehezíti a globális pénzügyi helyzet és a költségvetési megszorítások sora, ezért még nagyobb szükség van a műveletek költséghatékonyságának növelésére;
- C. mivel egyszerre műveleti és pénzügyi előnyökkel is járhat az eszközök megosztása az EU polgári védelmi mechanizmusában résztvevő 31 ország között (EU 27-ek, Norvégia, Lichtenstein, Horvátország és Izland) vagy a tagállamok közötti megerősített együttműködés keretében;
- D. mivel a Bizottság humanitárius katasztrófákra előirányzott költségvetését, és különösen az ECHO főigazgatóság költségvetését az utóbbi öt évben nem csupán befagyasztották, hanem az elkülönített összeg reálértéke is kissé csökkent;
- E. mivel az elmúlt években előrehaladást sikerült elérni egy koherensebb uniós katasztrófakezelés irányába, mégpedig a polgári védelmi mechanizmus progresszív megerősítése, a polgári védelem és a humanitárius segélyezés közötti jobb interakció/koordináció révén, valamint annak felismerése által, hogy a katasztrófa integrált megközelítése nem csak a reagálást jelenti, hanem a megelőzést és a készenlétet is.
- F. mivel az Európai Unió Haiti földrengésre adott válasza nem csak gyors, jelentős és széles körű humanitárius segélyezési beavatkozást hanem a polgári védelmi mechanizmus aktiválását is kiváltotta, ami most először tudott azonnal két modult felállítani (egy víztisztító egységet és egy fejlett orvosi egységet), amelyeket az EU gyors reagálású válaszadási képességének 2008. évi előkészítő fellépésén keresztül

---

¹ Elfogadott szövegek, P7_TA(2010)0015.

finanszíroztak,

- G. mivel a közelmúltbeli válságok tanulságai továbbra is azt mutatják, hogy az EU katasztrófára adott válaszát a hatékonyság, koordináció és láthatóság szempontjából egyaránt javítani kell, és e katasztrófák ismét rámutattak az európai gyorsreagálási képesség (az európai polgári védelmi erő) kialakításának szükségességére,
- H. mivel döntő fontosságú az EU hitelessége szempontjából, hogy képes legyen megővni polgári életét és tulajdonát;
1. a következő ajánlásokat intézi a Tanácshoz:
- a) elismeri, hogy a polgári védelem és a humanitárius segítségnyújtás egyetlen, a humanitárius segítségnyújtásért és válságkezelésért felelős biztos tárcája alá vonása jobb szinergiákat teremt a Bizottságon belül, és segíti az EU katasztrófákra adott válaszában koherenciáját;
  - b) kéri, hogy az ECHO főigazgatóságán belül fokozottan integrálják a polgári védelmi és a humanitárius tevékenységek munkamódszereit, de közben egyértelműen elkülönített szerepük révén továbbra is őrizzék meg egyedi jellegzetességeiket, a köztük fennálló szinergiák és kiegészítő jellegük maximális kihasználása, valamint a hatékonyság növelése érdekében; felszólítja továbbá a katasztrófaelhárításban vagy a humanitárius műveletekben részt vevő katonai és polgári személyzetet és humanitárius dolgozókat, hogy a semlegesség, függetlenség és pártatlanság elveinek megfelelően végezzék tevékenységüket;
  - c) megismétli, hogy a polgári védelmi források felhasználásának – amennyiben valamely humanitárius válság esetén vetik be azokat – a szükségletek által vezérelteknek kell lenniük, valamint ki kell egészíteniük a humanitárius segítségnyújtást, azzal koherens módon össze kell kapcsolódniuk, a humanitárius segítségnyújtásról szóló európai konszenzussal és az Egyesült Nemzetek iránymutatásaival (az oslói iránymutatásokkal) összhangban biztosítva a semlegesség, az emberiség, a pártatlanság és a függetlenség humanitárius elveinek érvényesülését;
  - d) hangsúlyozza, hogy a természeti vagy ember okozta katasztrófák esetén az EU részéről nyújtott támogatás célja, hogy ahol csak lehet, segítse a helyi gazdaságot, például a helyben vagy a régióban termelt élelmiszerek vásárlása révén, valamint azáltal, hogy biztosítja a gazdálkodók számára a vidéki gazdaság újraindításához szükséges eszközöket;
  - e) kéri a Tanácsot és a Bizottságot, hogy tegyék egyértelművé az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) és a Bizottság közötti együttműködéssel és koordinációval kapcsolatos megállapodásokat, felkéri továbbá a Bizottságot az Európai Unió területén kívüli nagyszabású katasztrófaelhárítás irányítására;
  - f) javasolja, hogy az érintett helységek számára nyújtandó célzott és szakszerű elhárítás biztosítása érdekében lokalizált koordináció révén, az érintett állam nemzeti kormányával együttműködve biztosítsák az EU és a tagállamok helyszíni képviselőinek bevonását;

- g) sürgeti a Tanácsot, hogy az EU katasztrófaelhárítási kapacitását mint fontos prioritást – az EU polgári védelmi erejének felállítására is tekintettel – erősítse meg, és tegyen eleget az Európai Parlament többször megismételt kérésének, amely szerint a 2006-os Barnier-jelentésben szereplő javaslatokat végre kellene hajtani;
- h) felszólít a szükséges technológiai és technikai forrásokkal megfelelően felszerelt uniós polgári védelmi erő azonnali felállítására;
- i) felszólít továbbá a természeti katasztrófákat követő műveletek keretében a humanitárius ügynökségek, a tagállamok polgári védelmi mechanizmusai, az ECHO főigazgatóság, valamint bármely jövőbeli európai polgári védelmi erő közötti megfelelőbb koordinációra;
- j) sürgeti a Bizottságot, hogy a kedvezményezett országok nemzeti kormányaival, helyi hatóságaival és civil szervezeteivel együtt dolgozzanak ki programokat közösségi szintű katasztrófamegelőzésre és a katasztrófaelhárítás kezelésének képességére;
- k) arra ösztönzi a Tanácsot, hogy rendes jogalkotási eljárást alkalmazva fogadjon el (a Bizottság által javasolendő) intézkedéseket a jelenlegi uniós polgári védelmi mechanizmus – amely jelenleg a tagállamok önkéntes eseti támogatásán alapul – előreláthatóságának és előre tervezhetőségének javítására; javasolja, hogy az intézkedések között szerepeljenek az EU előkészítő fellépése keretében tesztelt intézkedések, közöttük uniós szintű eszközök is, továbbá a források önkéntes összegyűjtése, a meglévő kapacitások feltérképezése, a forgatókönyvek azonosítása és a továbbképzési tevékenységek kialakítása;
- l) felszólít továbbá reális költségvetések készítésére, amelyekben a megelőző évek kiadásai alapján különítik el a természeti katasztrófákra és a humanitárius fellépésre fordítható előirányzatokat;
- m) úgy véli, hogy az EU polgári védelmi erejét az EU polgári védelmi mechanizmusából kellene kifejleszteni, optimálisabban felhasználva a rendelkezésre álló eszközöket, amelyek ezáltal hatékonyabbakká és láthatóbbakká válnának, továbbá ki kellene alakítani a meglévő logisztikai és emberi erőforrások kölcsönös, önkéntes alapon történő megosztását mind a katasztrófákra való reagálással kapcsolatos képzés, mind pedig a katasztrófa kezelésére, olyan kezdeményezéseket téve az előkészítő fellépések keretében, amelyek a segélyek első hullámát már a katasztrófát követő 24 órán belül biztosíthatnák;
- n) javasolja, hogy az EU polgári védelmi erejének alapját a következő alapelvek képezzék:
- a szükségletek felmérése és valamennyi humanitárius szereplő bevonása,
  - civil jelleg,
  - az EU égisze alatti működés,

- a nemzetközi humanitárius jog tiszteletben tartása,
  - a tagállamok tervezett intézkedésekben való részvétele önkéntes jellegének tiszteletben tartása,
  - a terhek megosztásának elve,
  - nyitottság a nem uniós országokból érkező hozzájárulások tekintetében,
  - az ENSZ általános szerepének elismerése az Európai Unió területén kívüli nemzetközi segélyezésben;
  - egyedi forgatókönyvek szerinti, a megelőzésre összpontosító szervezés;
- o) úgy véli – különös tekintettel a humanitárius segítségnyújtási műveletekre, továbbá a Haitin és Pakisztánban végrehajtott beavatkozás tanulságaira alapján – , hogy az EU-nak lehetőség szerint az ENSZ koordinátori ernyője alatt kell fellépnie és olyan területekre kell összpontosítania, ahol hozzájárulása a legnagyobb hozzáadott értéket eredményezheti;
- p) úgy véli, hogy az európai polgári védelmi erő alapjául szolgálhatna bizonyos tagállamok kötelezettségvállalása, amely szerint önkéntes alapon rendelkezésre bocsátanak előre kijelölt és azonnali bevetésre kész polgári védelmi modulokat a MIC által koordinált uniós műveletek céljaira – mivel e modulok jórészt nemzeti szinten már rendelkezésre állnak, bevetésüknek nem lenne különösebb költségvonzata és továbbra is nemzeti ellenőrzés alatt maradnának –, és e készenléti modulok bevetése képezné az EU polgári védelmi rendszerének magját az EU-n belüli és kívüli katasztrófaelhárítás esetén egyaránt;
- q) úgy véli, hogy az EU finanszírozhatna polgári védelmi kiegészítő modulokat, bizonyos egyedi szükségletek kielégítésére, ha ez hiányt pótol és európai szinten többletértéket jelent; hangsúlyozza továbbá, hogy meg kell erősíteni a szállítás finanszírozását és készenléti szállítási modulokat kell kialakítani;
- r) hangsúlyozza, hogy olyan átfogó és proaktív megközelítés kidolgozására van szükség a katasztrófahelyzetekben történő válaszlépések tekintetében, amely összehangolja az Unió és a tagállamok rendelkezésére álló különböző intézkedési lehetőségeket, például a (polgári és katonai) válságkezelést, a pénzügyi segítségnyújtást, valamint a társadalmi és környezetvédelmi politikák kidolgozását; ezzel összefüggésben úgy véli, hogy hatékonyabban kellene irányítani a katasztrófára való válaszadás és a katasztrófahelyzetet követő újjáépítés közötti átmenetet; emlékeztet arra a javaslatra, hogy a Lisszaboni Szerződés rendelkezéseiben – a 214. cikk (5) bekezdésében – foglaltakkal összhangban Európai Önkéntes Humanitárius Segélyezési Hadtestet állítanak fel, és tekintettel arra, hogy 2011 az önkéntesség európai éve lesz, szorgalmazza, hogy az Európai Bizottság és a Tanács az Európai Parlamenttel együttműködve a lehető legrövidebb időn belül dolgozza ki a hadtest működésének szabályait és eljárásait, különösen annak fényében, hogy néhány tagállam már tett ehhez hasonló kezdeményezéseket;
- s) emlékezteti a Tanácsot, hogy a katonai eszközök és képességek – különösen a

logisztika, a szállítás és a humanitárius segélyműveletekhez szükséges infrastruktúra támogatása érdekében történő – használatának a katasztrófaelhárításban kivételes jellegűnek kell lennie, amelyre csak végső esetben kerül sor, és mindig összhangban az érvényes megállapodásokkal, például a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzussal és a katonai és polgári védelmi eszközök nemzetközi katasztrófasegélyezéshez való felhasználásáról szóló oslói iránymutatásokkal;

- t) elismeri, hogy a katonai és polgári védelmi eszközök katasztrófaelhárításban történő felhasználása csak a legvégső megoldás lehet, és összhangban kell állnia a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzussal és az oslói iránymutatásokkal; emlékeztet arra, hogy a katonai eszközök a polgári védelemmel és a humanitárius segítségnyújtással együtt jelentősen hozzájárulhatnak a katasztrófákra adott válaszlépésekhez, és megjegyzi, hogy a katonai források szükségesek lehetnek a kritikus kapacitáshiányok pótlásához (különösen a stratégiai légi szállítás, a speciális eszközök, a nehézgépészet és a szállítás terén); hangsúlyozza ezért, hogy átfogó megközelítést és szoros együttműködést kell kialakítani a polgári és katonai képességek között, és hogy meg kell határozni azokat a területeket, amelyeken a tagállamok uniós szinten egyesíteni tudják erőfeszítéseiket és képességeiket, hogy hozzájáruljanak az EU katasztrófahelyzetekre adott válaszlépéseikhez, ami gazdasági nehézségek idején különösen fontos;
  - u) hangsúlyozza, hogy létre kell hozni folyamatosan rendelkezésre álló, a katonai struktúráktól függetlenül működő uniós polgári képességeket, továbbá meg kell határozni azokat a területeket, ahol a tagállamok uniós szinten egyesíteni tudják erőfeszítéseiket és képességeiket;
  - v) sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy működjenek együtt egy láthatósági akcióterv bevezetése érdekében, amely konkrét intézkedésekkel növelné az EU katasztrófaelhárítási válaszainak láthatóságát;
  - w) ösztönzi a globális környezetvédelmi és biztonsági megfigyelési rendszer (GMES) használatát, amely növeli a humanitárius segítségnyújtás készenléti kapacitását, és hangsúlyozza az uniós erőfeszítések nyomán követésére irányuló mechanizmus felállításának és a kifejtett segítségnek értékelésének döntő fontosságát;
  - x) a katasztrófák kezelésének javítása érdekében ösztönzi a kutatásra és az ipari kapacitásokra vonatkozó költségvetés (például a GMES programon belüli műholdas felvételek) fejlesztését;
  - y) kéri a Tanácsot, hogy az Európai Unió katasztrófaelhárítási kapacitásának megerősítéséről szóló, az Európai Bizottság által meghirdetett következő bizottsági közlemény vizsgálata során, valamint következtetéseinek megfogalmazásakor vegye figyelembe a fenti ajánlásokat;
2. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az ajánlást a Tanácsnak és tájékoztatás céljából a Bizottságnak.